

Такі показателі дозволяють настроїтися на змагання і зберегти сили.

Для ефективності спортивної діяльності необхідно своєчасно виявляти з допомогою методів психодіагностики психічні стани спортсменів і своєчасно проводити корекційну роботу.

Список літератури: 1. Колосов Ю.В. Підготовка ватерполіста. Учебне посібня / Ю.В. Колосов – М. 2003, – 128 с. 2. Неблагоприятні психічні стани спортсменів, їх діагностика і регуляція: учеб. посібня для студ. фізкультурних вузів / Е. М. Хекалов. - 2-е изд. - М. : Советский спорт, 2003. - 64 с. 3. Юров, И.А. Психологічне тестування і психотерапія в спорті. – М.: Советский спорт, 2006. -163 с. 4. Ильин Е.Л.. Психологія фізичного виховання: Учебник для інститутів і факультетів фізичної культури: 2-е изд., испр. И доп / Е.Л Ильин. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2000. – 486 с.

Надійшло до редколегії 17.01.2012

УДК 657.622

М.П. ХОХЛОВ, д.е.н., проф., НТУ «ХП», Харків
К.Ю. ГУТНИК, магістр, НТУ «ХП», Харків

ВИЗНАЧЕННЯ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В роботі розглядаються методи удосконалення діагностики фінансової стійкості підприємства, з метою покращення його фінансової стабільності.

В работе рассматриваются методы усовершенствования диагностики финансовой устойчивости предприятия, с целью улучшения его финансовой стабильности.

The methods of improvement diagnostics financial firmness of enterprise are in-process examined, with the purpose improvement of him financial stability.

Ключеві слова: фінансова стійкість, фінансова рівновага, платоспроможність підприємства, методи діагностики, антикризове управління.

Вступ

Існує велика кількість сучасних українських підприємств, які знаходяться в кризовому стані, що вимагає впровадження активних антикризових заходів. Основою стабільного положення підприємства і умовою його життєдіяльності в ринкових умовах виступає фінансова стійкість. Тому постає актуальність питань, що обумовлені недостатністю теоретичних та методичних розробок забезпечення фінансової стійкості підприємства, за

допомогою яких можна визначити, які саме методи антикризового управління будуть потрібні конкретному підприємству.

Актуальність даної проблеми зумовила до необхідності розроблення методів діагностики фінансової стійкості підприємства, яка б надавала можливість фінансовому аналітику та управлінському персоналу сформулювати системне уявлення про ефективність управління господарської діяльності підприємства, внутрішні економічні можливості зростання, вихід з кризи тощо.

Вагомість окресленої проблематики, її актуальність та необхідність вирішення зумовили вибір теми наукового дослідження.

Постановка задачі

Метою наукової роботи є поглиблення дослідження фінансової стійкості підприємств, розробка рекомендацій щодо вдосконалення фінансового стану вітчизняних підприємств та їх виходу з кризи.

Реалізація поставленої мети обумовила послідовне розв'язання таких завдань:

- визначити сутність фінансової стійкості підприємств;
- визначити основні методики, за допомогою яких досліджують фінансовий стан та сталість підприємств в сучасних умовах економіки України;
- запропонувати шляхи поліпшення аналізу фінансового стану та фінансової стійкості підприємств в умовах кризи.

Методологія

На сьогодні однією з найактуальніших в українській економіці є проблема нестабільності підприємств. Тому розробка методів оцінки схильності підприємства до банкрутства, які дозволяють своєчасно виявити і попередити кризу, є пріоритетним завданням економічної науки. Найчастіше як діагностичні показники використовуються фінансові коефіцієнти.

Питання оцінки фінансового стану, зокрема стійкість підприємств, у своїх роботах розглядалися у таких вітчизняних вчених, як І.О. Бланка, А.М. Поддєрьогіна, А.Е. Воронкової, І.В. Дем'яненко, В.М. Кочеткова, Л.О. Лігоненко, Т.Є. Унковської, Н.М. Ушакової та інших, зарубіжних фахівців: В.Г. Артеменка, М.В. Белендира, І.Т. Балабанова, Л.Т. Гіляровської, О.В. Єфімової, Д. Ірвіна, Т.Р. Карліна, В.В. Ковальова, В.М. Родіонової, О.С. Стоянової, К. Уолша, А.Д. Шеремета та інших. У вищезазначених авторів недостатньо висвітлений інструментарій дослідження фінансової стійкості підприємств, тому питання формування цілісного процесу управ-

ління нею в сучасних умовах поки що залишається відкритим, що поглиблює актуалізацію дослідження в цьому напрямку.

Найважливішою характеристикою фінансового стану підприємства є фінансова стійкість. Вона дозволяє визначити рівень фінансового ризику, що пов'язаний з формуванням структури джерел капіталу, а, відповідно, і міру стабільності фінансової бази розвитку підприємства на перспективу. А ознакою фінансової стійкості підприємств — здатність функціонувати і розвиватися в умовах внутрішнього і зовнішнього середовища, які істотно змінюються. При цьому важливе значення має достовірні і реальна інформація про внутрішню і зовнішню ситуацію.

Фінансова стійкість підприємств вивчається українськими вченими переважно в контексті загрози банкрутства підприємств. Більшість розробок присвячена пошукам внутрішніх джерел забезпечення фінансової стійкості підприємств. Недостатньо дослідженими залишаються проблеми впливу макроекономічного середовища на забезпечення фінансової стійкості підприємств та взаємопов'язані проблеми фінансової стабілізації макро- і мікроекономіки. Оцінювання параметрів економічної та фінансової стабілізації в Україні, як правило, обмежується дослідженнями за одним із напрямів: або на макро-, або тільки на мікрорівні. Виникає нагальна потреба в наукових розробках з проблем фінансової стабілізації не тільки підприємств, але й окремого сектору економіки у взаємозв'язку з тенденціями макроекономічного розвитку.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства необхідний аналіз його фінансового стану. Фінансовий стан являє собою сукупність показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.

В сучасній практиці для оцінки фінансового стану підприємства використовується система показників, які характеризують:

- наявність та розміщення капіталу, ефективність та інтенсивність його використання;
- оптимальність структури пасивів підприємства, його фінансову незалежність і ступінь фінансового ризику;
- оптимальність структури активів підприємства та ступінь виробничого ризику;
- оптимальність структури джерел формування оборотних активів;
- платоспроможність та інвестиційну привабливість підприємства;
- ризик банкрутства суб'єкту господарювання;

- запас фінансової стійкості. [1]

Результати дослідження

Ми вважаємо, що методика, розроблена й запропонована вченим Балабановим І.Т. [2] є досить важливою, яка передбачає визначення інтегральної оцінки фінансового стану підприємств у декілька етапів:

- визначення основних напрямів оцінки;
- вибір окремих фінансових коефіцієнтів за кожним з аналітичних напрямів;
- визначення для кожного із коефіцієнтів нормативного значення;
- визначення вагомості окремих коефіцієнтів;
- формування узагальнюючих показників;
- формування інтегрального показника фінансового стану підприємства з урахуванням усіх аналітичних напрямів.

Запропонований підхід дає змогу комплексно оцінити фінансовий стан підприємства за допомогою інтегрального показника, який може набирати фактичного і нормативного виду залежно від того, які види узагальнюючих показників використовуються при його обчисленні. Розглянута методика достатньо повно враховує сучасні вимоги та особливості діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання.

Аналіз наукових робіт з проблем діагностики економічної стійкості показав, що вона повинна:

- охоплювати всі ресурси і процеси на підприємстві;
- оцінювати поточний стан економічної стійкості та його вплив на довгостроковий розвиток підприємства;
- передбачити показники для поверхового (експрес-аналіз) та поглибленого аналізу;
- враховувати як базу порівняння порогові значення окремих показників економічної стійкості;
- включати розрахунок інтегрального показника та розробку шкали для якісної оцінки рівня економічної стійкості.

В результаті дослідження багатьох джерел можна сказати, що у комплексному оцінюванні фінансового стану та у формуванні загальних висновків про фінансовий стан підприємств у вітчизняних і закордонних джерелах, а також у різноманітних методичних рекомендаціях існує три основні підходи:

- визначення рівня забезпеченості товарно-матеріальних запасів підприємства джерелами їхнього формування: залежно від того, які саме дже-

рела коштів використовують для формування запасів, робиться висновок про рівень платоспроможності та фінансову стійкість підприємства;

- обчислення комплексу коефіцієнтів, і на основі їхнього дослідження в динаміці та порівняно з нормативними значеннями, розроблення висновків про фінансовий стан підприємства;

- застосування інтегрованого показника, який складається з декількох найвагоміших коефіцієнтів, визначення певних меж його значення для ідентифікації фінансового стану підприємства (найчастіше застосовують для оцінювання ймовірності банкрутства фірми)

На нашу думку, необхідно враховувати ще один важливий підхід – рейтингову оцінку фінансового стану підприємства. Така оцінка враховує усі найважливіші параметри (показники) фінансово-господарської та виробничої діяльності підприємства, тобто господарської активності в цілому. При її побудові враховуються дані про виробничий потенціал підприємства, рентабельність його продукції, ефективність використання виробничих та фінансових ресурсів, стан та розміщення коштів, їх джерела та інші показники.

Висновок

Фінансова стабільність підприємства є однією із найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Недостатній фінансовий стан підприємства є причиною неплатоспроможності, погіршення фінансової стійкості, які приводять до незапланованих втрат і не досягнення необхідного фінансового результату чи навіть банкрутства. Так, в умовах кризи підприємство може досягати фінансової стабільності за такими етапами:

- 1) ліквідація поточної неплатоспроможності підприємства;
- 2) відновлення фінансової стійкості (фінансової рівноваги у короткостроковому періоді);
- 3) забезпечення фінансової рівноваги у довгостроковому періоді.

Отже, на нашу думку, необхідно обмежити кількість методів для оцінки фінансової стійкості і використовувати наступні:

- Модель Альтмана (*Z* модель);
- Експертний метод оцінки фінансової стійкості;
- Оцінка фінансової стійкості організації за даними річної бухгалтерської звітності.

Список літератури: 1. *Бондарева А.* Аналіз фінансового стану підприємства. Різні методики та підходи // Наукові записки. Серія: економіка. - 2008р. 2. *Балабанов И.Т.* Фінансовий аналіз и планирование хозяйствующего субъекта. - 2-е изд., доп. - М.: Фи-

нансы и статистика, 2004.-208с. **3.** *Поддєрьогін А.М.* Фінанси підприємств: Підручник. - К.: КНЕУ, 2006. - 571 с. **4.** *Стоянова Е.С.* Финансовый менеджмент: Российская практика. – М.: Перспектива, 2005. – 308с. **5.** *Кононеко О., Маханько О.* Анализ финансовой отчетности – 4 –е изд., перераб и дополненное – Х: Фактор, 2007 – 208 с.

Надійшло до редколегії 17.01.2012

УДК 657.622

М.П. ХОХЛОВ, д.е.н., проф., НТУ «ХПІ», Харків

С.В. БАЛИКОВ, магістр, НТУ «ХПІ», Харків

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В роботі розглядається система показників, необхідна для комплексної оцінки ефективності операційної діяльності підприємства.

В работе рассматривается система показателей, необходимая для комплексной оценки эффективности операционной деятельности предприятия.

The system of indexes, necessary for the complex estimation of efficiency operating activity an enterprise, is in-process examined.

Ключеві слова: ефективність виробництва, прибуток, рентабельність, індекси, матричний метод.

Вступ

Сучасний етап розвитку економіки України обумовлює високі вимоги до оцінки ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому та в розрізі структурних підрозділів. Адже всі поточні операції та події в діяльності підприємств вимірюються, фіксуються, перетворюються в певні показники, які з часом стають основою для прийняття управлінських рішень, а отже, «фундаментом» майбутнього. Проблемним питання залишається необхідність вибору із множини показників тих, які дійсно здатні сприяти (а не заважати) ефективному управлінню.

Функціонування будь-якого підприємства, незалежно від видів його діяльності та форм власності, в умовах ринку визначається його здатністю створювати необхідну і достатню величину доходу або прибутку. В даному аспекті аналіз прибутку займає провідне місце в системі комплексного економічного аналізу, оскільки за ним оцінюється ступінь досягнення кінцевої мети діяльності підприємства та його ефективність, а дослідження цієї проблеми є дуже актуальним на сьогоднішній день.